

TRIBUNA

Suggeriments d'un Déu maternal

Patronat de la Fundació Joan Maragall

La proximitat de Nadal invita a considerar aspectes íntims i emotius de l'experiència religiosa. En aquest article, reflexionem sobre formes paternals i maternals d'imaginar l'amor de Déu. "Entellectualment entenem que la vostra amorosa voluntat és pare e mare de tots nosaltres e de totes criatures", va escriure Ramon Llull al *Llibre de Contemplació* (258, 19). I com ell, d'altres s'han preguntat per quins aspectes maternals podria tenir el Déu que invoquem, seguint Crist, com a Pare. Aquí, considerem tres facetes d'aquest tema, tan pertinent en uns temps en què els rols de pares i de mares són canviant, qüestionats i oberts.

Tradicionalment, en les cultures patriarcal, hi havia tres motius per imaginar Déu sota una òptica masculina, si se li atribuïa alguna dimensió personal: poder, autoritat i propietat, atribucions que eren en general reservades als homes. Per això, si s'imaginava Déu com a Creador, com a Rei i com a Jutge, semblava intuïtiu atribuir-li una caracterització masculina. Que Crist s'adrecés a Déu com a Pare no era un suport per a aquesta situació, sinó que més aviat la subvertia, tot invocant una figura paterna amorosa, propera i comprensiva, més rica i complexa que la convencional possessiva, severa i autoritària.

En la reflexió sobre les característi-

ARANTXA MORÁN

Maternitat de Fàbregas de Sentmenat

ques maternals que podria tenir Déu, hi acostuma a haver dues visions predominants, la material i la psicològica; n'hi afegim, aquí, una de tercera, que podríem anomenar defensiva, i que no se centra pròpiament en la relació paterno-materno-filial, sinó en la relació amb tercers.

La caracterització material de la maternitat es basa en la relació amb el cos: el desenvolupament del fetus en el si matern, el donar a llum, i l'alimentació, cura i protecció de la criatura. En algunes religions, aquests aspectes s'extrapolen a la Mare Terra: alimentació, llar i àmbit de desenvolupament.

Un tercer aspecte de la caracterització

maternal és el psicològic: la mare com a escolta, com a consol i com a companyia, sovint més propera als fills, en moments delicats, que no pas ho acostumi a ser el pare, i més atenta a la vida concreta de les criatures que no pas a les abstraccions de la pàtria, el poder i el prestigi, a les quals tantes vides són sacrificades pel poder masculí, en guerres absurdes, en esclavituds o feines mal pagades, en competituds agressives.

El tercer aspecte –el defensiu– es refereix a la fúria i passió amb què les mares –com ja ho veiem en gates i gosses, en llobes i lleones, però no pas en la mare Terra– defensen les seves cries: sense cries, ens deixarien passar amb indiferència, però amb cries estan en alerta i disposades a l'atac i al sacrifici.

Aquest aspecte maternal de Déu és poc tingut en consideració, però té interès quan el comparem amb la imatge de Déu dels integristes: un Déu més preocupat per la seva autoritat, poder, prestigi, normes i culte que no pas per les seves criatures; un Déu ofès per cada blasfèmia, indiferència o orgia, i que reclama el càstig i la mort de blasfems i descreguts.

La visió de Déu dels Evangelis sembla participar d'aquesta força defensiva de les criatures (Mateu 25, 42). Com a criteri del premi o càstig en el judici final diu: "Tenia fam i no em vau donar menjar; tenia set i no em vau donar beure; era foraster i no em vau acollir; anava despallat i no em vestíreu, ... Allò que féreu a les meves criatures m'ho féreu a mi." Hi trobem un ressò d'Isaïes 1, 13-17 ("No suportó les festes de la lluna nova, ni els aplecs sagrats, ni el repos del dissabte, perquè bar-

regeu els malefícis amb les solemnitats. ... Apreneu a fer el bé, busqueu la justícia, detureu l'opressor, defenseu l'orfe, pledegeu a favor de la viuda, ..."). Aquests textos no posen com a nucli l'adoració directa de Déu, sinó l'acció vers les seves criatures.

Aquesta dimensió defensiva (maternal, paterna) ens interpel·la especialment en aquest Nadal que serà tan dur per a tanta gent. Mares i pares han de ser un gran front contra el sacrifici inútil dels seus fills en tantes guerres, contra el tracte denigrant i el comerç amb el cos de les

La mare està més atenta a la vida de les criatures que a les abstraccions de la pàtria

seves filles, contra el menysteniment i l'oblit de la seva descendència més vulnerable i marginada. On alguns atien la guerra invocant l'autoritat de Déu, Crist i els profetes inviten a buscar la justícia, aturar l'opressor, donar menjar a l'afamat i beguda a l'assedegat ... Tot un programa de plenitud de vida. ●

Informació elaborada per: **DAVID JOU, JAUME DANTÍ, NÚRIA ICETA, JAUME ANGELATS, FRANCESC TORRALBA, MAR PÉREZ, MAR FRÓSAS, MARGARITA MAURI**; emèrits: **PERE LLUÍS FONT, JOSEP MARIA CARBONELL, ANTONI MATABOSCH; MIQUEL CALSINA**, director de 'Qüestions de Vida Cristiana'